

Det Kongelige Kunnskapsdepartement
Postboks 8119

0032 OSLO

Vår ref.:
Saksbeh.: TST
Saksnr.: 06/2692-3

Deres ref.:

Ark.:
A20 &13

Dato:
09.01.2007

**HØRINGSUTTALELSE
FORSLAG TIL ENDRINGER I OPPLÆRINGSLOVEN OG FRISKOLELOVEN**

Oppegård formannskap vil behandle høringsuttalelsen om endring i opplæringsloven i sitt møte 24. januar 2007 og deretter umiddelbart oversende utskrift av saksprotokoll.

Rådmannens innstilling og kopi av kommunens høringsuttalelse oversendes per e-post.

Med forbehold om formannskapets godkjenning,

Med hilsen

For Harald Toft
rådmann

Torill Strøm
Koordinator skole

Vedlegg: 1

OPPEGÅRD KOMMUNE SAKSFREMLEGG

Dato: 21.11.2006

Sbh: Kari Malthé-Sørensen/Torill Strøm

Ark: A20 &13

06/2692-2

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I OPPLÆRINGSLOVEN

Trykt vedlegg:

Høring – Forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven (Kunnskapsdepartementet).

Under henvisning til nedenstående fremmer rådmannen slik

INNSTILLING:

Oppegård kommune gir sin tilslutning til høringsnotatets

- Pkt. 1 Ny lovbestemmelse vedrørende reklame i skolen
- Pkt. 3 Ny lovbestemmelse vedrørende plikt for kommuner og fylkeskommuner å tegne kollektiv ulykkesforsikring.

SAKSUTREDNING:

Sammendrag

Kunnskapsdepartementet har sendt ut forslag til endringer i lov av 17. juli 1998 nr 61 om grunnskolen og den videregående opplæringen (opplæringsloven) og forslag til endringer i lov 4. juli 2003 nr 84 om frittstående skoler (friskoleloven). Forslagene omfatter endringer på følgende områder:

1. Lovregulering av reklame i skolen
2. Innføring av en bestemmelse om godkjenning av videregående skoler basert på bilaterale mellomstatlige avtaler
3. Innføring av en bestemmelse om kollektiv ulykkesforsikring

Uttalelsene fra kommunen er begrenset til forslaget til lovtekst punkt 1: "Skolen skal sørge for at elevane ikkje blir utsette for reklame som er eigna til å skape kommersielt press eller som i stor grad kan påverke haldningar, åtfærd og verdiar, mellom anna på skolens område, i lærebøker og andre læremiddel som blir nytta i opplæringa. Departementet kan gi nærmare forskrifter", og forslaget til lovtekst punkt 3: "Kommunen og fylkeskommunen plikter å sørge for ulykkesforsikring for elevane. Departementet gir nærmare forskrift om ulykkesforsikring". Disse lovforslagene berører grunnskolen område. Det er ikke gitt kommentarer til punkt 2 da dette kun omfatter videregående skole.

Reklame i skolen har flere ganger vært oppe til debatt og et lovforbud har vært drøftet. Flere undersøkelser har vært gjennomført, og ulike instanser og organisasjoner har engasjert seg i

saken. Regjeringen har som mål å motarbeide kommersialisering av undervisningssektoren og har sendt ut et høringsforslag om å lovfeste en paragraf i opplæringsloven om reklame i skolen.

Stortinget har gjennom en tiårsperiode på ulike måter og ved flere anledninger påpekt urettferdigheten ved dagens forsikringsordning for elever. Departementet ønsker nå å imøtekomme Stortingets uttrykte ønske om rettferdighet, slik at alle elever, uavhengig av bosted, har lik forsikringsmessig dekning ved ulykker. Det foreslås derfor innført en lovbestemmelse i opplæringsloven som pålegger kommuner en plikt til å tegne ulykkesforsikring for elever.

Sakens foranledning

Lovregulering av reklame i skolen

I St.m 30 "Kultur for læring" (2003-2004) uttrykte departementet at "det er viktig at skolen ikke blir en arena for kommersiell markedsføring og reklame, men at et forbud i opplæringsloven er et lite egnet virkemiddel for å begrense dette" (sitat). I Stortingets spørretime 20.april 2005 uttalte Utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet at hun ville utrede et forbud mot reklame i skolen nærmere. Den nåværende regjering har i Soria Moria-erklæringen et mål om å motarbeide kommersialisering av undervisningssektoren. Statens Institutt for forbruksforskning (SIFO) sin rapport fra 2003, viste at omfanget av tradisjonell reklame i lærebøker er lite. Framtiden i våre hender undersøkte sponing og reklamefinansiering i skolen i 2005 og fant at tilbudet om sponsede lærebøker er lite, mens 93 % av de spurte skolene hadde mottatt varer eller tjenester gjennom sponing.

Barn og unge utsettes for et økende kommersielt press. Departementet er opptatt av å skjerme elevene mot uønsket påvirkning samtidig som man må innse at en av skolens oppgaver nettopp er å bruke ulike læremidler (bl.a. bøker, aviser, tidsskrifter og internett) for best mulig å tilpasse opplæringen til den enkelte elev. I tillegg er det regjeringens ønske gjennom de nye læreplanene i Kunnskapsløftet at skolen utvikler sitt samarbeid med næringslivet og tilrettelegger for partnerskapsavtaler.

Et kategorisk forbud mot reklame i skolen er derfor uaktuelt.

Departementet vurderer det som lite hensiktsmessig å avgrense et lovforbud mot reklame til å gjelde lærebøker, da dette kun er ett av de læremidlene som benyttes i dagens skole.

Departementet mener skolen og lærerne er de som bør vurdere hva som er skadelig og uønsket påvirkning av elevene. Det foreslås derfor å utforme en ny paragraf i opplæringsloven som pålegger skolen å sørge for at elevene ikke blir utsatt for kommersielt press, men som likevel åpner for en skjønnsmessig vurdering av hva som er "uønsket påvirkning". I tillegg foreslår departementet å supplere lovteksten med en veileder om reklame, sponing og salgsfremmende tiltak i skolen, for å gi retningslinjer ved praktisering av bestemmelsen.

Innføring av en bestemmelse i opplæringsloven om kollektiv ulykkesforsikring

I 1996 ba Stortinget departementet utrede muligheten for å lovfeste en lik forsikringsordning ved ulykke for alle elever i grunnskolen og videregående opplæring. Bakgrunnen var bl.a. at det ble fremhevet at mange elever ikke var dekket av noen ulykkesforsikring og at erstatningsutbetalingene ble påstått å være lave ved eksisterende ordninger. I tillegg var det

store forskjeller i erstatningsutbetalingene i fylkeskommunene og kommunene. Stortinget uttrykte ønske om at alle elever skal være tilfredsstillende forsikret.

Saken ble fulgt opp i Innst. O.nr. 70 (1997-98) hvor KUF-komiteen ba departementet følge opp og finne en tilfredsstillende ordning. Undersøkelser viste bl.a. at alle fylkeskommuner og 369 av landets 435 kommuner hadde kollektiv ulykkesforsikring for elever. Departementet forsøkte derfor å få til en frivillig ordning, men fremstøtet vis a vis kommunene ga ikke de ønskede resultater.

Et privat lovforslag, Dokument nr. 8.24 (2002-2003) ble fremmet i Stortinget, der man ønsket å lovfeste en lik forsikringsordning for ulykker utover reglene i lov om folketrygd. I den etterfølgende debatten ble det henvist til Yrkesskadeutvalget og utvalgets utredning om en ny arbeidsskedeforsikring, NOU 2004:3. Denne er foreslått å erstatte dagens yrkesskedeforsikring i folketrygdloven, men elever vil ikke omfattes av de nye reglene. De foreslås i stedet dekket gjennom en lovpålagt kollektiv ulykkesforsikring. Den skal også gjelde for skader som skjer på skolevei.

NOU'en ble sendt på høring 25.02.04, og departementet slutter seg til Yrkesskadeutvalgets forslag om å lovfeste plikt til å tegne kollektiv ulykkesforsikring for skoleelever i Lov 17. juli 1998 nr. 61 (opplæringsloven).

Hjemmelsgrunnlag

Lovregulering av reklame i skolen

Opplæringsloven hadde tidligere en hjemmel om at lærebøker som skulle brukes i skolen var godkjent av departementet. Da denne lovhjemmelen ble borte i år 2000, ble dette spesielt begrunnet med at læreplanen skal være styrende for undervisningen, ikke læreboka. Ansvar for å vurdere kvaliteten i lærebøkene ble derved lagt på skoleeier/skolen.

I 2003 ble det vedtatt en ny paragraf i opplæringsloven om rett til gratis offentlig grunnskoleopplæring. I merknaden til denne paragrafen fremkommer det at komiteens flertall mener det bør settes klare grenser for det kommersielle kjøpepresset i skolen, og at det er spesielt viktig at skolen som hovedregel bør være en frisone for kommersiell påvirkning.

Verken opplæringsloven eller forskriften har i dag noe forbud mot reklame i lærebøker eller læremidler.

Innføring av en bestemmelse i opplæringsloven om kollektiv ulykkesforsikring

Elever i offentlig grunnskole og videregående skole er i dag obligatorisk *yrkesskadedekket* i hele tidsrommet elevene er under skolens tilsyn. Dette omfatter altså også barn i skolefritidsordningen. Vilkårene er at skaden skjer i undervisningstiden og på undervisningsstedet. Dekningen gjelder også på skoleturer o.a. i skolens regi, men ikke på skoleveien. Dekningen er begrenset til full utgiftsdekning iht. folketrygdloven etter forskrifter gitt av departementet. Det gis ikke ytelser gjennom egen yrkesskadedekning utover ordinær utgiftsdekning.

Elever omfattes ikke av lov om yrkesskade*forsikring* som gjelder personskader av arbeidstakere da elever ikke anses som arbeidstakere. Elever som er yrkesutplassert, omfattes imidlertid av slik *forsikring* på lik linje med andre arbeidstakere.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovregulering av reklame i skolen

Innføring av bestemmelse om lovregulering av reklame i skolen vil ikke få økonomiske konsekvenser for Oppegård kommune.

Kommunene inngår tidvis rammeavtaler for innkjøp av læremidler. Ved lovhjemling av reklameforbud i skolen, vil "reklamefrie læremidler" være et av de kvalitetskrav som bør omtales i kravspesifikasjonen ved innhenting av anbud.

Innføring av en bestemmelse i opplæringsloven om kollektiv ulykkesforsikring

Innføring av bestemmelse om kollektiv ulykkesforsikring i opplæringsloven vil ikke få økonomiske konsekvenser for Oppegård kommune da man allerede har kollektiv ulykkesforsikring for skoleelever. Elevene er også forsikret på skoleveien gjennom en tilleggsavtale.

Endringen vil medføre økte omkostninger for de kommunene som ikke har slike forsikringsordninger i dag da omkostningene forutsettes dekket innenfor kommunenes egne økonomiske rammer.

Alternative løsninger

Innføring av en bestemmelse i opplæringsloven om kollektiv ulykkesforsikring

Det er et ønske fra departementet at det skal etableres felles ordninger for alle kommuner. I stedet for lovpålagt kollektiv ulykkesforsikring kan den enkelte kommune velge å stå som selvassurandør.

Vurderinger og begrunnelser

Lovregulering av reklame i skolen

Administrasjonen i Oppegård kommune støtter en lovregulering av reklame i skolen. Det vil gi skoleeier og rektorer retningslinjer å forholde seg til og det vil gi en signaleffekt om hvilke verdier den offentlige skolen bygger på. Barn og unge er en attraktiv målgruppe for mange næringsdrivende og kjøpepresset er stort. Skolen er en tilgjengelig arena for markedskreftene og det ville være uheldig om det skulle utvikle seg store økonomiske forskjeller mellom skolene grunnet sponing og reklameinntekter. Den offentlig grunnskolen er gratis og gjennom lov og læreplan basert på verdien om et likeverdig skoletilbud for alle.

Når departementet foreslår en skjønsmessig lovbestemmelse, vil det kunne medføre noe ulik praksis fra sak til sak og fra skole til skole. Oppegård kommune mener likevel det ikke bør innføres et kategorisk forbud mot reklame i skolen. En fleksibel formulering i lovteksten som åpner for vurdering av "uheldig påvirkning" knyttet til elevers modenhet og knyttet til innhold og form i hver enkelt aktuell reklame, er å foretrekke. Oppegård kommune tror utøvelse av skjønn også kan være et positivt utgangspunkt for konkrete drøftinger i skolemiljøutvalgene.

Reklame vil alltid være tidstypisk og avhengig av befolkningssammensetning og samfunnsutvikling, noe som også understøtter at lovteksten bør åpne for en skjønsmessig vurdering.

Utfordringen i den foreslåtte lovparagrafen er at både begrepet "reklame" og begrepet "skolen" åpner for stor grad av tolkning. Det vil derfor være avgjørende at den enkelte skoleeier avklarer hva som er akseptabelt eller ikke og konkretiserer innholdet i paragrafen,

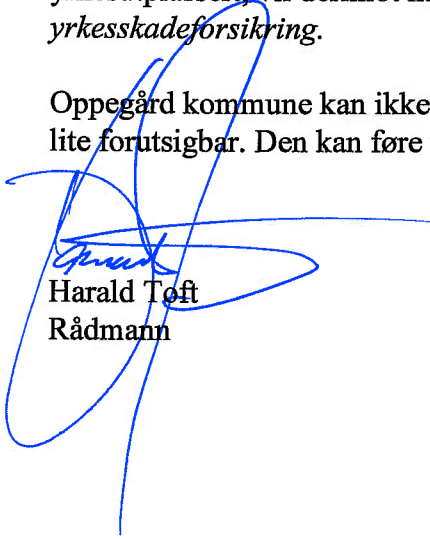
dersom den vedtas slik den er foreslått. Oppegård kommune imøteser derfor en god veileder som supplement til lovteksten.

Innføring av en bestemmelse i opplæringsloven om kollektiv ulykkesforsikring

Administrasjonen i Oppegård kommune støtter forslaget om at det innføres en lovparagraf om kollektiv ulykkesforsikring som sikrer alle elever i offentlig skole, uavhengig av bosted, en forsikringsmessig dekning ved ulykker. I tillegg kan en slik forsikring gi trygghet for elever og foreldre, slik at de ikke er prisgitt økonomiske og andre forhold i den enkelte kommune.

Det må tilstrebes en regulering som bør være som på dagens nivå etter reglene om yrkesskader etter folketrygdloven, for eksempel til dekning av behandlingsutgifter og menerstatning. Dekningen foreslås avgrenset mot yrkessykdommer da elever sjelden eller aldri kommer i kontakt med stoffer o.a. som kan fremkalle sykdommer. Elever som er yrkesutplassert, vil derimot ha dekning for yrkessykdommer gjennom lov om *yrkesskadeforsikring*.

Oppegård kommune kan ikke anbefale en løsning som selvassurandør da en slik ordning er lite forutsigbar. Den kan føre til store variasjoner i forsikringsutbetalinger fra år til år.

Harald Tøft
Rådmann

Marit Flydal
Seksjonsleder